Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 6 январь 1971 йил, чоршанба ◆ № 4 (14.774). ◆ Баҳоси 2 тийин.

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини амалга оширамиз

БИНОКОРЛАР КЕЛИШДИ

Қарши даштида биринчи совхозни ташкил этишга киришилди. Ана шу биринчи пахтачилик совхози атрофида янги воҳа вужудга келтирилади. Бу хўжалик Қарши шаҳридан ўттиз километр нарида, бўм-бўш жойда барпо этилади. Аммо «Каршистрой»нинг Ҳамро Хазратқулов, Холназар Қурбонов, Бегмат Холмуродов бошлиқ энг яхши бригадалари ана шу дашт қиёфасини тез орада ўзгартирамиз, деб ваъда бермоқдалар. Улар бўлажак усадьба ўрнида қуриладиган биноларнинг пойдеворини қўйдилар.

Ҳозирги вақтда ғишт, қум, қурилиш блоклари, панеллар ортилган автомашиналар бу ерга келиб турибди.

Орадан бир неча йил ўтиши биланоқ бу ерда қишлоқ жойлар учун мўлжалланган энг яхши лойиҳаларга мувофиқ икки квартирали уйлар қад кўтаради. Бу биноларда кенг хоналар, ошхона, ванна, айвонлар бўлади. Асфальт ётқизилган кўчалар хўжаликни посёлка маркази билан боғлайди. Посёлка марказида магазин, ошхона, клуб бинолари қурилади. Бу ерда хиёбон боғ вужудга келтирилади.

Посёлка атрофида янтоқзорлар ўрнида пахтазорлар кенг қулоч ёяди. Бошқарманинг ёш экскаваторчилари ўртасида ўтказилган мусобақада ғолиб чиққан Михаил Карманов, яхши ишлаганлиги учун яқинда мукофотланган Ниёз Тоштемиров қақраб ётган ерларда суғориш каналларини қуришда қатнашмоқдалар.

Ҳозирги вақтда қурилаётган янги совхоз алоқа йўллари билан боғланади. Қарши магистрал канали, бир неча километрлик газ қувури, юқори волтли электр линиялари қурилиши тез суръатлар билан давом эттирилмоқда. Яқин йиллар ичида Қарши даштида йигирма минг гектар қўриқ ернинг ирригация ва мелиорация ҳолатини яхшилаш мўлжалланади. (ЎзТАГ).

КПСС XXIV съезди шарафига

МУСОБАҚАНИ ТОБОРА ҚИЗИТАЙЛИК!

ЮКСАК МАРРАЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қурилиши ва ундан фойдаланиш министрлиги корхоналари ва ташкилотларининг коллективлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, йўл қурилиши беш йиллик планини муддатидан илгари 1970 йил сентябрь ойида бажариб қўйган эдилар. Бу коллективлар эришилган ютуқларни мустаҳкамлаш ва КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олишга аҳд қилиб 1971 йил I квартал плани топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан зиммаларига оширилган социалистик мажбуриятлар олдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қурилиши ва ундан фойдаланиш министрлиги корхоналари ва ташкилотлари коллективларининг КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш ва 1971 йил I квартал топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан бошлаган қимматли ташаббусини маъқуллади.

Область, шаҳар партия комитетларига йўл хўжалиги корхоналари ва ташкилотлари коллективларининг 1971 йил топшириқларини ҳамда съезд олди социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажариш юзасидан бошлаб берган ташаббусини қўллаб-қувватлаш ва кенг ёйиш тавсия этилди.

Республика ва область газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қурилиши ва ундан фойдаланиш министрлиги корхоналари ва ташкилотлари коллективларининг съезд олди социалистик мусобақаси қандай бораётганини матбуот саҳифаларида, радиоэшиттириш ва телевидение орқали кенг ёритиб бориш топширилди.

Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қурилиши ва ундан фойдаланиш министрлиги корхоналари ва ташкилотлари коллективларининг СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қурилиши ва ундан фойдаланиш министрлиги корхоналари ва ташкилотларининг коллективлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, йўл қурилиши беш йиллик планини муддатидан олдин 1970 йил сентябрь ойида бажардилар.

Беш йиллик мобайнида қаттиқ қопламали 7200 километр автомобиль йўллари қурилди ва реконструкция қилинди. Саноат корхоналари пландан ташқари 200 минг тонна асфальт-бетон, 350 минг куб метр норуда бинокорлик материаллари ишлаб чиқардилар.

Министрлик ташкилотлари ва корхоналарининг коллективлари КПСС XXIV съезди шарафига ўз зиммаларига қуйидаги социалистик мажбуриятларни олдилар:

— биринчи квартал давлат плани муддатидан илгари 1971 йил 28 мартда бажарилиб, иш ҳажми 1970 йилнинг I кварталидагига нисбатан 5 процент кўпайтирилади;

— қурилиш-монтаж ишлари ва саноат ишлаб чиқариши йиллик плани муддатидан илгари 1971 йил 20 декабргача бажарилади; пландан ташқари 3,2 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилиб, 430 минг сўмлик саноат маҳсулоти реализация қилинади;

— 1971 йил халқ хўжалиги планида кўзда тутилган автомобиль йўллари ва кўприкларнинг ҳаммаси 1971 йил ноябрь ойида юқори сифат билан фойдаланишга топширилади.

КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Советининг 1968 йил 5 августдаги «СССРда йўл қурилишини янада ривожлантириш тўғрисида»ги қарори ҳамда КПСС Марказий Комитетининг 1970 йил июль Пленуми қарорларига амал қилган Ўзбекистон ССР йўл хўжалигининг ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар коллективлари 1971—1975 йиллар мобайнида республиканинг қишлоқ районларида область аҳамиятига эга бўлган йўлларни ҳам қўшиб ҳисоблаганда 10 минг километр ҳажмда маҳаллий йўллар барпо этиш ва реконструкция қилиш мажбуриятини олдилар. Айни пайтда;

— барча колхозларга, тайёрлаш пунктларига, совхозларга, темир йўл станцияларига ва республиканинг бошқа юк ортиш-тушириш пунктларига борадиган йўллар қурилиши ва қайта қурилиши ниҳоясига етказилади;

— колхоз правлениелари ва совхозларнинг марказий қўрғонлари билан бўлимлар, бригадалар, аҳоли яшайдиган пунктлар, мактаблар, касалхоналар, фермалар ва бошқа ишлаб чиқариш маиший объектлари ўртасида транспорт алоқаси таъминланади, бу йўллар қаттиқ қопламали ёки асфальт йўллар бўлади;

— Бухоро, Самарқанд ва Сирдарё областларининг Қизилқум саҳросида жойлашган чорвачилик совхозларининг маъмурий марказлар ҳамда темир йўл станциялари билан боғловчи автомобиль йўллари муддатидан илгари фойдаланишга топширилади. Шунингдек, Ўзбекистон ССР Тошкент, Самарқанд ва Сурхондарё областларининг тоғли яйловларига олиб борадиган автомобиль йўллари қурилади.

Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикасининг меҳнатсевар ишчилари беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари адо этишган эди. Улар янги йилда ҳам маҳсулот тайёрлашни янада кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилаш учун курашмоқдалар. Суратда: съезд шарафига қизғин меҳнат қилаётган пешқадамларни кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотоси.

Э. ГЕРЕК ВА П. ЯРОШЕВИЧ ЎРТОҚЛАР МОСКВАГА КЕЛИШДИ

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Эдвард Герек ва ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Петр Ярошевич дўстона визит билан 5 январда Москвага келишди.

ПХР ва СССРнинг давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва бошқа расмий кишилар Польшанинг раҳбарларини кутиб олишди.

Кутиб олувчилар орасида ПХРнинг Совет Иттифоқидаги элчиси Я. Птасиньский бор эди. (ТАСС).

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Бешинчи январда Тошкент шаҳар XIX партия конференцияси очилди. Шаҳар партия комитетининг иши тўғрисида шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Р. Расулов ҳисобот доклади қилди.

Конференция ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, М. А. Абдураззоқов, М. Турсунов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров иштирок этмоқдалар.

Конференция ўз ишини давом эттирмоқда. (ЎзТАГ).

Бухоро области. Коммунист Жахсилиқ Балиманов бундан роппа-роса етти йил бурун отаси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Жабай Балимановдан чўпонлик таёғини қабул қилиб олган эди. У ҳозир Самарқанд ветеринария институтида сиртдан ўқийди ва оилавий анъанага содиқ қолиб, чўпонлик насбини шараф билан адо этяпти. Унинг отарида 650 та қўй бор. Улардан ўтган йили мингдан ортиқ қўзи ва 2600 килограмм жун қирқиб олинди. Давлатга топширилган қоракўлнинг 90 проценти эса биринчи сортга ўтди. Бу йил Жахсилиқ Балиманов ҳар юз бош совлиқдан 170 тадан қўзи ва уларнинг ҳар бошидан 3,3 килограмм жун олишга аҳд қилган. Суратда: Жахсилиқ Балиманов.

Н. Ключнев фотоси.

ИЛК ҒАЛАБА

Нарпай райони чорвадорларида ажойиб анъана камол топган. Улар сигирлардан сут соғиб олиш графигини ойма-ой ошириб бажарадилар. Кеча хуш хабар тарқалди. Охунбобоев номли, Калинин номли, «Иттифоқ», Ленин номли, «Победа» ва «Москва» колхозларининг сигир соғувчилари янги йилнинг тўрт кунида 15 кунлик планни адо этдилар, ҳар бош сигирдан олинаётган сут ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 50-60 литр кўпайтирилди. Бултур давлатга 45 минг центнердан зиёд сут армуғон этган чорвадорлар янги йилда янада улкан марраларни кўзламоқдалар.

Р. РАҲИМОВ.

ГЎШТ ПЛАНИ ТЎЛДИ

АНДИЖОН, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Андижон районидаги Охунбобоев номли колхоз ўн йилдан бери янги йилнинг биринчи ҳафтасида давлатга гўшт топшириш йиллик планини бажариб келмоқда. Бу йил ҳам шундай бўлди.

Колхоз чорвадорлари партия XXIV съезди шарафига бошланган мусобақага қўшилиб, гўшт тайёрлаш юзасидан белгиланган 1971 йил планини 4 январда бажардилар. Давлатга 55 тоннадан зиёд бўрдоқи гўшти топширилди.

Исомиддин Соипназаров, Ҳакимжон Тешабоев каби бўрдоқибоқарлар гўштга тортилган ҳар бир қорамолнинг вазнини 365 килограммга, чўчқабоқар Рашид Янгилдинов эса ҳар бир чўчқани 102 килограммга етказиб семиртирдилар.

Колхоз чорвадорлари партия XXIV съезди очиладиган кунгача яна 10 тонна гўшт топшириш мажбуриятини олдилар.

А. ҚУРОНБОЕВ.

ДОВРУҒ

Она мағрур жилмайди. Бу жилмайишда ҳам ғурур, ҳам аччиқ изтироб бордай эди.

Улуғ Ватан уруши йиллари. Оила отадан бевақт ажралди. Рўзғорни тебратиб турган она касалликка чалиниб, фермага ишга чиқа олмай қолди. Ўн бир яшар тўнғич ўғлига далда бериб шундай деди:

— Энди сен азамат йигитсан, бизни боқиб турган ҳозир колхоз. Унда ишлаётганларнинг ҳаммаси қари-қартанглар. Колхознинг бир парча ерига кетмон урсанг ҳам ҳарна. Далага чиқиб ишла, ўғлим.

Она кичик ўғиллари Усмонхон билан Ажмахонни ёнидан жилдирмай олиб ўтирди.

— Челакни олиб ҳовуздан сув келтир. Супрада жиндак ун бор. Қозонга сув билан қўшиб солда, қайнагач, чўмич билан айлантиравер, дам олиб, дам олиб. Ўзинг чарчагансан, толиқиб қолма тағин. Тўхтачи, яхшиси қўшнимиз Зубайда холангни чақир, ёрдамлашиб юборади.

— Ўзим эплайман.

Ажихон чиқиб кетди. Она эса ўзича:

— Бахтимга ақлли бола чиқдинг. Ўйинқароқ бўлганингда нима қилардим, — деди.

Эртаси куни Ажихон суюниб уйга келди.

— Онажон, бир кило ун беришди, иш ҳақинг деб.

Она кўзлари ёшга тўлди. У ўрнидан туриб ўғлини қучоқлаб ўпгиси келди, лекин мадори йўқ эди. «Бери кел, энгаш, пешанангдан бир ўпай» дея олди, холос.

— Сенларнинг бахтингга, тезроқ уруш тугаб замон тинчисин Она дуо қилди....

Кунлар шу зайилда ўта бошлади. Она тўшакда ётиб, ўғли далада нима иш қилаётганини ўйларди.

Ажихон эса ёш бўлса-да, бир азамат йигитнинг ишини қиларди. От культиваторининг сопига қўли етмаганидан унинг пастки қисмидан ушлаб, чайқалиб-чайқалиб культиватор орқасидан чопар, чарчаш нима эканини билмай ишларди. Катталар «балли азамат», деганларида унинг кучига-куч қўшиларди.

Бир куни уйига ҳар галгидан ҳам катта қувонч билан келди. Ўшанда онаси докторларнинг берган дори-дармони билан сал соғайиб, ўрнидан туриб юрадиган бўлганди.

— Нима гап, ўғлим, мунча хурсандсан?

— Мукофот олдим, онажон, мукофот.

— Мукофот дейсанми, сенга-я, вой онанг қоқиндиқ. Нима беришди.

— Далада катта йиғилиш бўлди. Бировга мато беришди. Менга эса, мана, тўртта совун.

— Болагинам, мукофот ҳам оладиган бўлдингми, ўргилай сендан.

Онанинг ич-ичига кириб кетган кўзларидан севинч учқунлари отилиб чиқди. У, табассум қилди. Унинг бу табассуми Ажихон назарида гўё онаси биринчи дафъа жилмаётгандай туюлди. Бирам ёқимли, бирам хушрўй бўлар эканки она табассуми.

Она шу совун мукофотни бугун ҳам эслади. Мана, орадан қанча йиллар ўтди, табиат неча ўн бор либосини алмаштирди. Ажихон ҳам ўсди, улғайди. Боланинг меҳри тракторга тушди. Бригадир Маъмир Босибековга бу истагини айтди.

— Шундоқ дегин. Ундай бўлса ҳозирча тракторчиларга сув ташиб юрасан, арава берамиз.

Арава беришди. Аввал бу иш унга осондай туюлди. Лекин қийин экан. Жуда эрта туриш, кеч қайтиш лозим эди. Ажихон ҳаммасига бардош берди, синовдан яхши ўтди.

— Энди, — деди бир куни бригадир ўн беш ёшли Ажихонга, — ўқийсан. МТС қошида курс очиляпти.

Курсни аъло баҳолар билан битириб, қишлоғига қайтди. Ҳозир унинг трактор рулини ушлаганига ўн етти йил бўлди. Шу давр ичида қанчадан-қанча мукофотлар олди. Халқ Хўжалиги Ютуқлари виставкасининг олтин медали, ВЛКСМ Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиқлари, мотоцикл, машина...

Мана, бугун эса унинг кўксида Ленин ордени ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамонининг Олтин юлдуз медали порлаб турибди.

Ажихон пахта териш машинаси штурвалини Жавод Кўчиев, Турсуной Охуновалар каби биринчилар қаторида ушлаганлардан. Бунга ҳам ўн тўрт йил бўляпти. 1961—1964 йиллар давомида ҳар мавсумда 200 тоннага етказиб пахта терди. Қанчадан-қанча механизатор кадрларни тарбиялаб етиштирди. Пахтачиликни комплекс механизациялаш ва хусусан ҳосил йиғим-теримини машиналаштириш учун курашга қўшган катта ҳиссаси учун унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони фахрий унвони берилади.

Бу юксак мукофот уни янада улуғ ишларга чорлади. Ажихонни бригадирликка тайинлашди. Қолоқ участкани ўзи танлаб олди. 1967 йилда бригада гектаридан 30 центнердан ҳосил олиб, Киров районидаги «Партия XXII съезди» совхозида энг юқори кўрсаткичга эришди.

1968 йилдаги воқеа ҳам ҳеч кимнинг ёдидан кўтарилгани йўқ. Бойнахон Бадриддинов бошлиқ бригада сурункасига планни бажаролмай келарди. Сабаби суриштирилганда «шўр»ни рўкач қилишарди. Совхоз раҳбарлари ҳам бунга қўшилишар, ери текис эмас, планировка ўтказиш керак, бунинг учун эса кўп маблағ талаб қилинади, дейишарди. Ажихон ўша нобоп 207 гектар ерни талаб қилиб олди. Ўзи қишда бульдозер билан текислади. Кейин шўр ювди, яхоб берди. Баҳорда ерни тобига келтириб чигит экди. «Қаҳрамон ёмон ерни олди, бу йил шарманда бўлади» деганлар кузда тилларини тишлаб қолишди. Унинг бригадаси районда биринчи бўлиб 19 октябрь куни планни бажарди. Гектаридан 35 центнердан ҳосил йиғиб олди. Пахтанинг 95 процентини биринчи сортга топширди. Жамики ҳосил машинада терилди.

Ажихоннинг бригадасида ҳаммаси бўлиб 6 киши ишлади. Ўзи, уч механизатор, икки сувчи. Бригада аъзоларининг рўйхати кичик блокнотнинг ярим бетини ҳам олмайди. Қутибек Алпоев, Шазилла Бобожонов, Ўлданой Есқораева, Куббой Ғаниев, Бақбой Ақманов ва ўзи.

Она қувончи чексиз. Она қалби ғурур ва ифтихорга тўлиқ. Унинг ўғли СССР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони. Бу йил 124 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан областда рекорд ҳосил — 42 центнердан пахта олган ўғли бошлиқ бригада бўлди.

Она мағрур табассум қилди. Бу табассумда ҳеч ғубор йўқ эди.

Т. ЖАМОЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасининг ҳисоблаш ишлари бош бошқармаси корхоналарининг коллективлари ўтган беш йиллида муваффақиятли меҳнат қилдилар. Беш йиллик план муддатидан бирмунча илгари бажарилди. Ўтган йиллар ичида ишларни механизация ёрдамида қайта ишлаш ҳажми 2,3 баробар ортди. 28 та янги район, шаҳар ва область машина-ҳисоблаш станцияси ташкил қилинди. Уч йилдан бери эса республика ҳисоблаш маркази ишлаб турибди. Республика ҳисоблаш маркази томонидангина ўтган йили бажарилган ишлар ҳажми йигирма процент кўпайди. Республика ҳисоблаш маркази йиллик топшириқни муддатидан илгари бажарди.

1966 йилдан бошлаб, қишлоқ хўжалигида 224 корхона ва ташкилот, саноат ҳамда қурилишнинг 81, савдо шохобчаларининг қарийб 140, шунингдек бошқа турдаги беш юздан ортиқ корхона, ташкилот ва муассасанинг ҳисоб-китоб ҳужжатлари механизация ёрдамида қайта ишлашга қабул қилиб олинди. (ЎзТАГ).

Задарё район партия конференциясидан

САМАРАЛАР, РЕЖАЛАР

◆ БЕШ ЙИЛЛИКДА ПЛАНДАН ТАШҚАРИ 20 МИНГ ТОННА «ОҚ ОЛТИН» ◆ КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ — ЮТУҚЛАР ГАРОВИ ◆ ЯЛПИ ҲОСИЛНИ ЯНА 3,5 МИНГ ТОННАГА ОШИРИШ ИМКОНИЯТИ БОР. ◆ КОЛЛЕКТИВ РАҲБАРЛИКНИНГ КУЧИ. ◆ КУН ТАРТИБИДАГИ МУАММОЛАР.

Задарё! Яқин-яқинларгача қумтум сувга ташна бепоён шўрхок чўл бағри бугун совет кишисининг қутлуғ қадами билан ноз-неъматлар диёрига айланди. Бундан беш-олти йил илгари ҳосилдорлик рўйхатининг охирида юрадиган район, бугун Наманган областидагина эмас, балки бутун республикада пешқадамлар сафида.

Задарёликлар давлатга пахта сотишда беш йиллик марradan ўзиб кетдилар, тайёрлов пунктларига 170 минг тоннага яқин «оқ олтин» етказиб берилди. Гектар бошига олинаётган ўртача ҳосилдорлик 26,5 центнерга кўтарилди.

Забардаст беш йилликда айниқса, унинг кейинги уч йили мобайнида пахтачиликни ривожлантириш, турмуш маданиятини юксалтириш, хуллас, район тараққиёти йўлида улкан қадам ташланди.

Ҳисобот доклади қилиш учун райкомнинг биринчи секретари Абдуллажон Ҳасановга сўз берилди.

ЮКСАЛИШ, РИВОЖЛАНИШ ЙЎЛИДАН

Докладчи етакчи тармоқ ҳисобланган пахтачиликни ривожлантириш соҳасида қўлга киритилган ютуқларни йилма-йил таҳлил қилиб берди.

Районда пахтачиликни механизациялашдан катта манфаат кўриляпти. Бу йил «Гулбоғ» совхозида етиштирилган ялпи ҳосилнинг 96 проценти, «Восток» совхозида 70 проценти «зангори кема»лар билан терилди. Район миқёсида эса бу кўрсаткич 70 процентга тўғри келди.

Район партия ташкилотининг ўтган конференциясида кейинги уч йил ичида ялпи ҳосилнинг камида 70 процентини машиналарда йиғиштириб оламиз, деган шиор ўртага ташланган эди. Коммунистлар ўз сўзларининг устидан чиқдилар. Бугун эса ўз имкониятларини ҳисобга олиб, **келаси конференцияга қадар пахтачиликни тўла механизациялаштирамиз ва етиштириладиган ҳосилнинг камида 85 — 90 процентини машиналарда териб оламиз, деб ваъда бердилар.**

Докладда пахтачиликни ривожлантириш соҳасидаги ютуқлар қайд қилиниши билан бирга, бу борада ҳал этилиши лозим бўлган масалалар ҳам чуқур таҳлил этилди. Жумладан, бу йил райондаги 7 та бригадада гектар бошига атиги 15—20 центнердан ҳосил олинди. 40 дан ортиқ бригадада эса ҳосилдорлик 20 —25 центнерга етди. Бу районнинг ўртача кўрсаткичидан ҳам паст. Агар мазкур бригадаларда ўртача кўрсаткичга етказиб хирмон кўтарилса, ялпи ҳосилни яна 3,5 минг тоннага ошириш мумкин бўлади.

Делегатлар хўжаликнинг асосий тармоқларидан бири бўлган чорвачилик аҳволини кенг муҳокама қилдилар. Тўғри, бу соҳа ҳисобот даврида рентабелли соҳага айлантирилди. Бироқ, чорвачилик маҳсулотлари етказишни кўпайтириш борасидаги тадбирлар ҳали талабга тўла жавоб бермайди. Гўшт сотиш беш йиллик план 86 процентда қолиб кетди. Баъзи хўжаликлар сут етиштиришда оқсамоқда. Задарёда областдаги бошқа районларга нисбатан қулай имкониятлар бўлишига қарамасдан, бундан етарли фойдаланилмаяпти. Конференцияда район чорвадорлари зиммасига юқоридаги нуқсонларни бартараф этиш, қисқа муддат ичида чорва маҳсулотларини етиштиришни кўпайтириш учун зарурий тадбирлар белгилаш вазифаси юклатилди.

ҲАММА НАРСАНИ КАДРЛАР ҲАЛ ҚИЛАДИ

Райком ишлаб чиқаришга, пахтачиликни ривожлантиришга тажрибали коммунистларни жалб қилишга катта эътибор бермоқда. Кейинги уч йил ичида ўрта ва қуйи звеноларга ҳам билимдон коммунистлар келди. Агар 1967 йилда колхоз ва совхоз бошланғич партия ташкилотлари ҳисобида турувчи коммунистларнинг 80 процентдан кўпроғи ишлаб чиқариш участкаларига бириктиб қўйилган бўлса, ҳозир 91 процентга етди. Раҳбар кадрларнинг маълумотига ҳам алоҳида эътибор берилди.

Ҳисобот даврида коммунистлар армияси сафига ишлаб чиқаришда намуна бўлган 388 киши келиб қўшилди. Уларнинг 48 процентини колхозчилар, 35,8 процентини ишчилар, 22,3 процентини хотин-қизлар ташкил этади. Ҳисобот даврида 41 жойда бошланғич ва цех партия ташкилоти тузилди.

Партия йиғилиши коммунистларни тарбиялаш мактабидир. Коммунистлар худди шу ерда қалбларини тўлқинлантираётган, давр тақозо этаётган масалаларни ўртага ташлайдилар, хўжалик тараққиёти билан боғлиқ бўлган проблемаларни ҳал қилиб оладилар. КПСС Марказий Комитетининг Ярославль шаҳар партия ташкилотида партия йиғилишларини ўтказиш практикаси тўғрисида қабул қилган қарори район партия ташкилотларининг бу соҳадаги перспектив программасини белгилаб берди. Қарор ҳамма бошланғич партия ташкилотларида ишлаб чиқилди. Бу, ўз самарасини кўрсатди. 103 цех партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилишларида 700 дан ортиқ коммунист сўзга чиқди. Нотиқлар районда пахтачиликни ривожлантириш, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини ошириш билан боғлиқ бўлган туб масалаларни ўртага ташладилар.

Тажриба қаерда кадрлар билан ишлаш, уларни танлаш ва жой-жойига қўйиш партия талаблари асосида олиб борилаётган бўлса, шу ерда муваффақиятларга эришилаётганлигини кўрсатиб турибди. Задарё район партия комитети ҳам ўз фаолиятини йўналтиришда, КПСС Устави ва Программаси талабларига тўла риоя қилди. Районнинг сиёсий ва хўжалик фаолиятига раҳбарлик қилишда йўл қўйилган камчиликлар ўз вақтида очиб ташланди. Район партия комитетининг собиқ секретари А. Нормуҳаммедов яккабошчилик асосида иш тутгани, партиявий интизомни қўпол равишда бузганлиги учун ишдан олиб ташланди. Бу, районда сиёсий-тарбиявий ишларни тўғри йўлга қўйиш, коллектив раҳбарликни амалга ошириш, хўжаликка партиявий принцип асосида раҳбарлик қилишда кескин бурилиш вужудга келтирди.

Бу йил район бўйича ўтган йиллардагига қараганда 3 миллион сўм ортиқ ёки 20 миллион 56 минг сўм даромад олинди. Пилла, сабзавот ва бошқа тармоқлардан келадиган даромадлар салмоғи ҳам анча ортди. Бу ютуқларнинг ҳаммасига хўжаликка раҳбарлик қилаётган кадрлар тўғри танланганлиги, улар томонидан партия қарорлари ҳаётга тўғри татбиқ этилаётгани, меҳнаткашлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишлар намунали олиб борилаётгани туфайли эришиляпти.

МУАММО ВА ТАКЛИФЛАР

Музокараларда қатнашган нотиқлар докладни тўлдирдилар. Ҳисобот даврида райком эътиборидан четда қолган масалаларни, райком фаолиятидаги айрим камчиликларни рўй-рост очиб ташладилар.

— Колхозимиз пахтакорлари беш йилликда планга қўшимча 8 минг тоннага яқин пахта тайёрладилар, — деди биринчи бўлиб сўзга чиққан «Гигант» колхозининг раиси Собиржон Бадалов. — **Юбилей йилида ҳосилдорликни 32,5 центнерга етказдик. Ютуқлар ўзимизники. Лекин мен бошқа бир масала устида тўхталмоқчиман.**

Докладда чорвачилик соҳасидаги нуқсонлар кўрсатиб ўтилди. Лекин, уларни бартараф этиш учун нималар қилиниши айтилмади. Масалан, бизнинг хўжаликни олиб кўрайлик. Тўғри, бизда чорвачилик рентабелли соҳа. Бироқ, ундан яна ҳам кўпроқ маҳсулот олишимиз мумкин. Бунинг учун қишловни пухта ўтказишимиз, чорва биноларини ремонт қилишимиз зарур. Худди шу масала бизда талабга жавоб бермайди. 150—200 минг сўм маблағ сарфлаб, чорва биносини қуриб қўясан-да, шифер топилмай, унинг усти очиқ қолаверади. «Узсельхозтехника» район бирлашмасига борсанг, қурилиш бошқармасига учрашинг, дейди, унга борсанг, бошқасини айтади. Менимча, мана шунақа, «борди-келди»га чек қўядиган пайт етди.

«Восток» совхози партия комитетининг секретари Усмон Бултуров, ўз сўзини янги ерларни ўзлаштиришдаги нуқсонларга қаратди.

— Ер ўзлаштирувчи ташкилотлар ерни ўзлаштириб, хўжаликка топширишади-да, кетаверишади. Хўжалик эса уни оборотга киритгунча уч йил азоб чекади. Дала йўлларини қуриш, уй-жойлар, шийпонлар, сув олиб келиш ҳаммаси хўжалик зиммасида. Оқибатда чўлга келиб ишлайдиганлар учун шароит яратиб бериш қийин бўляпти. Агар ер ўзлаштирувчи ташкилотлар ҳеч бўлмаганда, дала йўли билан шийпон қуришни ўз зиммаларига олишса, иш осонроқ кўчиб, одамларни янги ерларга ишга таклиф этиш яхши бўлган бўларди.

Музокараларда қурилиш, транспорт, алоқа, чорвачилик мутахассислари, оддий колхозчилар сўзга чиқиб, ҳисобот даврида йўл қўйилган камчиликларни, уларнинг сабабларини рўй-рост, очиқ айтиш билан бирга, камчиликларни бартараф этишга қаратилган қимматли маслаҳатлар бердилар.

Конференцияда меҳнаткашлар депутатлари Наманган область Совети ижроия комитетининг раиси Х. Холхонов қатнашди ва нутқ сўзлади.

Райкомнинг ҳисобот доклади юзасидан конференция қабул қилган қарорда КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдиришнинг аниқ тадбирлари белгиланди.

Конференция райкомнинг янги составини ҳамда область партия конференциясига делегатлар сайлади.

* * *

Район партия комитетининг бўлиб ўтган ташкилий пленумида А. Ҳасанов район партия комитетининг биринчи секретари, Х. Шарипов ва М. Файзовалар райком секретарлари қилиб сайландилар.

А. МАДУМАРОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Коммунист Толмас Раҳимов пўлатни узлуксиз эритиши билан Андижон машинасозлик заводида ном қозонган. Коммунистик меҳнат зарбдори шу кунларда КПСС XXIV съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб ишламоқда.

В. Сироткин фотоси.

ЯНГИ КИТОБЛАР

«Ўзбекистон» нашриёти қуйидаги китобларни босмадан чиқарди: **С. Н. Бергер «Фридрих Энгельс Карл Маркснинг дўсти ва сафдоши».** 128 бет, тиражи 5000, баҳоси 17 тийин.

«Мардлик мангулик» ўзбекистонлик Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари ҳақида ҳикоялар. Тўпловчилар: О. Абдураҳмонов, В. Абдувалиев. 438 бет, тиражи 15,000, баҳоси 97 тийин.

Павло Макрушенко. «Қайтиш». Повесть. Ёзувчи бу янги повестида В. И. Лениннинг 1917 йил апрелда Ватанга қайтишини тасвирлайди. 120 бет, тиражи 15.000, баҳоси 19 тийин.

«Жаҳон аҳолиси» Справочник. Ўзбек тилида биринчи марта чиқарилмоқда. Справочникни тайёрлашда СССР Фанлар академиясининг Н. Н. Миклухо-Маклай номидаги Этнография институти, СССР Фанлар академиясининг жаҳон экономикаси ва халқаро муносабатлар институти, СССР Медицина Фанлар академиясининг геронтология институти илмий ходимлари иштирок этдилар. Таржиманинг махсус редактори: иқтисод фанлари кандидати И. Р. Муллажонов. 364 бет, тиражи 5000, баҳоси 1 сўм 32 тийин.

Виктор Виткович. «Давомли мактублар». («Йўлда учраган юз ҳодиса») русчадан С. Нуров таржимаси. 327 бет, тиражи 10.000, баҳоси 54 тийин.

ҚИШЛОҚҚА — ШАҲАР ҲУСНИ

ГАЗЕТХОНЛАР ХАТЛАРИДАН

Партия ва ҳукуматимиз қишлоқ ва посёлкаларни, аҳоли яшайдиган пунктларни ободонлаштиришга алоҳида эътибор бермоқда. Айниқса, съезддан съездгача бўлган давр ичида улар қиёфаси бутунлай ўзгарди. Редакциямизга газетхонлардан келаётган хатларда шу ҳақда ҳикоя қилинади.

«Яккабоғ районидаги Янгиобод поселкасининг жамоли тобора очилмоқда, — деб ёзади газетхон Қ. Ботиров, — Сўнгги йиллар мобайнида бу ерда кўплаб маданий-маъмурий, уй-жой бинолари қад кўтарди. Йўл ёқаларига экилган мевали ва манзарали дарахтлар посёлка ҳуснига ҳусн қўшиб турибди.

Поселка келажаги янада порлоқ. Янги беш йилликда 600 томошабин сиғадиган кинотеатр, 400 ўринли касалхона, стадион, уч қаватли универсал магазин, 1200 ўқувчига мўлжелланган мактаб ва бошқа кўплаб замонавий бинолар қуриш кўзда тутилмоқда».

Шунингдек, бухоролик Н. Маҳмудов, самарқандлик Р. Худойбердиев, И. Рустамов, гулистонлик Э. Рўзибоев, андижонлик К. Йўлдошев, яккабоғлик Ш. Маҳмудов, марғилонлик Т. Қосимов ва бошқалар ўз хат ва хабарларида Хўжаилғор, Қўрғонча, Навоий, Палонзе, Пайшанба қишлоқлари ва Марғилон, Гулистон шаҳарларида партия XXIII съездидан кейинги йилларда амалга оширилган ишлар ҳақида қувона-қувона ҳикоя қиладилар.

Шу нарса қувончлики, қишлоқ меҳнаткашларига маданий-маиший хизмат кўрсатиш тобора яхшиланмоқда.

«Андижон районидаги Жалабек қишлоғида меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатиш яхши йўлга қўйилган, — деб ёзади Т. Ортиқов. — 20 га яқин савдо дўконлари, 2 та ҳаммом, 2 та клуб, 6 та кутубхона, 1 та амбулатория, 3 та алоқа бўлими меҳнаткашлар хизматида. Қишлоқ бош план асосида қайта қурилмоқда. Келгусида қишлоқ меҳнаткашларига маиший хизмат кўрсатиш янада яхшиланади».

Газетхонлардан Ҳ. Ортиқов, С. Ҳасанов, Т. Исломбоева, Р. Ёдгоров ва бошқалар Риштон, Тўрткўл, Амударё районларида меҳнаткашларга савдо ва маиший хизмат кўрсатиш соҳасидаги ибратли ишлар ҳақида ёзиб юборганлар.

Қишлоқ ва поселкалар, район марказлари, аҳоли яшайдиган пунктларни ободонлаштириш, қишлоқ меҳнаткашларига савдо ва маиший хизмат кўрсатишни намунали уюштиришда маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари, доимий комиссиялар, улар атрофига уюшган депутатлар, жамоатчи активларнинг ҳиссаси катта. Самарқандлик О. Ҳақбердиев, ғазалкентлик А. Асилов, сурхондарёлик О. Муродов, фарғоналик Т. Маҳмудов, вобкентлик С. Умаров ва бошқа ўртоқларнинг редакциямизга йўллаган хат ва хабарларида ана шулар ҳақида ёзилган.

*

Тошкентдаги Ўзбекистон кўчасида қад кўтарган область ва шаҳар партия комитетлари биносининг ташқи кўриниши.

А. Тўраев фотоси.

БОСИЛМАГАН ХАБАРЛАР ИЗИДАН

ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ ЯХШИЛАНАДИ

Шофиркон райони, Карл Маркс номли колхоздаги 10-мактабда физкультура ва спорт ишларига етарли эътибор берилмаётир. Бу ҳақда редакцияга келган хат Бухоро область комсомол комитетига юборилган эди. Область комсомол комитети область ижроия комитети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитети билан биргаликда текшириш ўтказганда хабарда келтирилган фактлар тўла тасдиқланган. Шундан кейин Шофиркон районидаги барча мактаб ва колхозларда физкультура ва спорт ишлари текширилган ва текшириш натижалари ҳар иккала комитетнинг қўшма мажлиси ҳамда область халқ маорифи бўлимининг кенгашида атрофлича муҳокама қилинган.

Районда жисмоний тарбия ёмон йўлга қўйилганлиги учун район халқ маорифи бўлимининг вақтинча мудири Шодиев ва район совети ҳузуридаги «Пахтакор» кўнгилли спорт жамияти раиси Ёқубов ўртоқларга қаттиқ хайфсан эълон қилинган, Карл Маркс номли колхоздаги 10-мактаб директори Орипов ва физкультура ўқитувчиси Эргашев ўртоқлар қаттиқ огоҳлантирилди. Бундан ташқари район халқ маорифи бўлими «Пахтакор» кўнгилли спорт жамияти билан биргаликда оммавий-физкультура ва спорт ишларини ривожлантиришга қаратилган конкрет тадбирлар ишлаб чиққан. Бу ҳақда ЛКСМ область комитетининг секретари ўртоқ И. Бўриев хабар қилади.

ИҚТИСОДИЙ БИЛИМЛАРНИ ЎРГАНУВЧИЛАРГА ЁРДАМ

МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ ҲАҚИДА

Партиямиз қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялаштириш, химиялаштириш, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш асосида маҳсулот етиштиришни кўпайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш тадбирларини белгилаб берди. Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг июль (1970) Пленумида қилган докладида меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтиришга алоҳида тўхталиб бундай деди: **«Марказий ва маҳаллий қишлоқ хўжалик органларимиз олдига юқорироқ талаблар қўйишимиз лозим. Улар колхозлар ва совхозлар ишини маҳсулот етиштиришни кўпайтирмоқ, меҳнат унумдорлигини оширмоқ, маҳсулот таннархини камайтирмоқ учун ўз резервларидан тағин ҳам тўлароқ фойдаланишга шу дамгача тузук йўлламаётирлар».**

Ўртоқ Брежневнинг бу сўзлари республикамиз қишлоқ хўжалигига ҳам тўла тааллуқлидир.

ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ПРОБЛЕМАСИГА ДОИР

Республикамиз қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлигининг ошиш сурьати кўнгилдагидек эмас. Меҳнат унумдорлиги 1960-1968 йилларда колхозларда 16 процент, совхозларда эса 30 процент ошди, холос.

Меҳнат унумдорлигини оширмасдан туриб маҳсулот таннархини камайтириш, иш ҳақини ва жамғармани ошириш ҳақида гапириш мумкин эмас. Бу муҳим масалани ижобий ҳал қилиш меҳнат унумдорлигини тез суръатлар билан ошириб боришга боғлиқдир.

Маълумки, кейинги йилларда республика қишлоқ хўжалигида техника сон жиҳатдан кўпайиб, сифат жиҳатдан янгиланмоқда. Масалан, 1960-1968 йилларда 15 от кучига ҳисоблаганда республика қишлоқ хўжалигида тракторлар парки 2,5 баравардан зиёд кўпайди. Шу билан бирга, қишлоқ хўжалигини химиялаштириш, экин ерларининг мелиоратив ҳолатини яхшилаш соҳасида бир қатор муҳим тадбирлар амалга оширилди. Бироқ, республикамиз қишлоқ хўжалигида техниканинг сон жиҳатдан тез кўпайишига ва сифат томондан яхшиланишига қарамасдан меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръатлари паст. Бунинг сабабларидан бири — ҳар гектар экин майдонига кетган меҳнат харажатларининг камаймаётганлигидир. Масалан, колхозларда 1968 йилда 1960 йилга нисбатан ҳар гектар экин майдонига сарфланган иш куни камайиш ўрнига 135 дан 136 га етди. Шу давр ичида ҳар гектар пахта майдонига кетган иш кунлари 152 дан 165 га яъни 13 иш кунига ошди

Кейинги йилларда қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлиги фақат ҳосилдорликнинг кўпайиши ҳисобига ошди. Бу ижобий ҳол, албатта. Ҳозирги кунда қишлоқ хўжалиги техника билан тобора кўпроқ таъминланаётгани, меҳнат харажатларини камайтириш ҳисобидан ошириш зарур. Шундай қилиб, қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлигини оширишда ҳар гектар экин майдонига кетган иш кунларини камайтириш зарур. Бу ҳозирги кунда қишлоқ хўжалик ходимлари олдида турган энг муҳим масалалардан биридир. Шундай экан, нима сабабдан меҳнат харажатлари камаймаётир? **Бунинг сабабларидан бири—техниканинг кўпайиши билан меҳнат сарфланадиган соҳаларнинг мувофиқ ошмаётганлиги, иккинчидан, меҳнат унумдорлигини планлаштиришнинг талаб даражаси анча пастлиги, учинчидан, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил қилиш соҳасида юз бераётган камчиликлардир.**

Июль пленуми қишлоқ хўжалигини техника билан қуроллантириш даражасини тез суръатлар билан амалга ошириш тадбирларини белгилади. Техниканинг кўпайиши қўл меҳнатини сиқиб чиқариш демакдир. У қишлоқ хўжалигида банд бўлган ишчи кучларини бошқа соҳаларга ҳам кўчириш имкониятини беради. Шунда фондларнинг ошиши, техниканинг кўпайиши ўз самарасини кўрсатади. Агар шу процесс амалга оширилмаса, маҳсулот бирлигига кетган техника меҳнати ва у билан боғлиқ бўлган пул маблағи камаймайди, ишчи кучларидан фойдаланиш даражаси пасайиб боради, меҳнат унумдорлигининг ошиши жуда секинлашади. Нагрузкаларни кўпайтириш айниқса республиканинг Андижон, Фарғона, Наманган, Бухоро, Хоразм областлари ва уларнинг бир қатор хўжаликлари олдида турган жуда муҳим проблемадир. Бу областларнинг айрим хўжаликларида меҳнатга қобилиятли ҳар бир кишига 0,6-0,7 гектар ҳайдаладиган ер тўғри келмоқда.

Шу нарса характерлидирки, 0,6-0,7 гектар нагрузкага эга бўлган хўжаликларда етакчи тармоқ бўлган пахтачиликда меҳнат унумдорлиги даражаси юқорида айтилган областлардан 25-40 процентгача, илғор хўжаликлардан эса 2 баравар кам бўлиб, ҳар гектар пахта майдонига 40-50 иш куни ортиқча сарфланмоқда. Ошиқча сарфланган иш куни «Савай» совхозининг бир гектар пахта майдонидан мўлжалдаги ҳосилни етиштириш учун сарфланаётган ҳамма меҳнатнинг ҳажмига баробардир. Ана шу хўжаликларда ҳар иш кунига берилган ҳақ ўрта ҳисобда 30-40 процент камдир. Авторнинг ҳисобига кўра, республиканинг атиги 304 хўжалигида ҳар бир меҳнатга қобилиятли киши ҳисобига ҳайдаладиган майдонни 1,7 гектарга етказилган тақдирда йилига 32 миллион иш куни ёки 110 миллион сўмдан зиёд маблағни тежаш мумкин бўлади.

Бу муҳим масалани ҳал қилиш колхозларда янги ерларни ўзлаштиришни, ички тармоқларини ривожлантириш ва ортиқча ишчи кучларини халқ хўжалигининг бошқа соҳаларига: саноат, қурилиш, транспорт, савдога ишга жалб қилиш ва шу асосда нагрузкаларни систематик равишда кўпайтириб бориш талаб қилинади. Бу масалани тўғри ҳал этиш учун ишчи кучларидан фойдаланиш, планлаштириш ишларини кескин яхшилаш зарур. Ҳозирги кунда ишчи кучларидан фойдаланиш халқ хўжалигини планлаштиришнинг энг заиф қисмидир. Ишчи кучларидан фойдаланишни яхши планлаштирилмасдан туриб бу муҳим масалани ҳал қилиб бўлмайди.

Ишчи кучлари талабга нисбатан ортиқча бўлган районларда саноат корхоналарини барпо қилишни халқ хўжалик планларига киритиш ва уни тезроқ ривожлантириш, шу билан бирга бу районларда кўплаб малакали кадрлар тайёрлайдиган техникум ва институтлар сонини кўпайтириш лозим.

ҲОСИЛДОРЛИК РЕЗЕРВИ

Минерал ўғитларнинг нобуд бўлиши тўғрисида гап борганда, фақат уни заводдан темир йўллар ёқасидаги «Сельхозтехника» омборларига олиб келиш, у ердан колхоз ва совхозларга ташиш ва ниҳоят далага олиб чиқиш пайтида йўл қўйиладиган нобудгарчиликкагина эътибор берилади. Бироқ, ортиш ва тушириш ишлари тобора кўпроқ механизациялаштирилаётгани туфайли бундай нобудгарчиликлар сезиларли даражада камайиб боряпти.

Эҳтиёт бўлинмаса минерал ўғитлар сақлаш вақтида ташишдагига нисбатан кўпроқ нобуд бўлади. Бунга уларни ўғит сақлашга мослаштирилмаган эски омборларда, отхоналарда ва молхоналарда, очиқ жойда сақлаш сабаб бўлади. Ўғит бу ҳолда сақланганда нам тортиб, унинг устки ва остки қатлами эрийди ва тупроққа сингиб кетади. Азотли ва калийли ўғитлар намиққанида сифати бузилади, қайта қуриганда эса қотиб қолади. Натижада уларни майдалаш учун анча меҳнат ва маблағ сарфлашга тўғри келади. Гарчи бунда ўғит таркибидаги озуқа моддаларининг миқдори камаймасада, лекин унинг вазни озаяди, физик хусусияти кескин ўзгаради.

Масалан, 60 тонна (бир вагон) аммиак селитрасини томидан чакка ўтадиган бинода ерда 3-4 ой давомида сақланса, унинг вазни 10 тонна камайиб, 50 тоннага келиб қолади. Ҳа, бундан шу бир вагон ўғитни олган колхоз қанча зарар кўради? Бир тонна аммиак селитраси 50 сўм туради. Демак, колхоз 10 тонна ўғит нобуд бўлиши орқасида 500 сўмни йўқотади. Бундан ташқари, бир тонна қотиб қолган ўғитни майдалаш, элаш учун ўрта ҳисобда яна 6 сўм сарфланади. Шундай қилиб, колхоз ўғитни ёмон сақлаши ва нобуд қилиши оқибатида 800 сўм зарар кўради.

Минерал ўғитни сақлашга бепарво қарашнинг зарари фақат шу билан чегараланмайди. Агар нобуд қилинган 10 тонна аммиак селитраси кузги ғаллани озиқлантириш учун ишлатилганда, хўжалик унинг ҳар бир тоннаси ҳисобига қўшимча равишда 3 тоннадан — жами 30 тонна дон олган бўларди. Бир тонна доннинг харид баҳоси 130 сўм эканлиги назарда тутилса, 10 тонна аммиак селитраси билан ғаллани озиқлантирмасликдан кўриладиган қўшимча даромад 3900 сўм бўлади. Демак, хўжалик 60 тонна ўғитни ёмон сақлаш ва унинг бир қисмини нобуд қилиш орқасида кўрадиган зарарнинг умумий миқдори 4700 сўмни ташкил этади.

Ўғит сақлашга мослаштирилган биноларда ерга тўкиб сақланган эрувчан фосфорли ўғитларнинг намлик даражаси ортади, донадорлиги йўқолади. Улар қуритилганда майдалаб бўлмайдиган метинга айланади. Бундан ташқари, ўғит таркибидаги эрувчан тузга ўхшаш фосфор кислотаси елимсимон суюқликка айланиб, ўғит уюмининг юқори қатламидан пастки қатламига тушади ва ана шу қатламдаги фосфор кислотасининг миқдори кўпайиб кетади. Ўғит уюмининг пастки қатламидаги фосфор кислотаси эса ерга шимилиб кетади.

Колхоз олган бир вагон — 60 тонна суперфосфат томидан чакка ўтадиган бинода ерда сақланганда унинг вазни камаймайди, туси ўзгармайди, аксинча намни ўзига шимиб, оғирлиги бир оз ошади. Аммо ўғит уюмининг устки ва остки қатлами таркибидаги фосфор кислотасининг 60-70 проценти йўқолади. Бу, ана шу қатламлардаги ҳар бир тонна ўғитнинг 600-700 килограмми яроқсиз ҳолга келиб қолади ва колхоз 60-70 проценти яроқсиз ҳолга келиб қолган ҳар тонна ўғит ҳисобига 30 сўмдан зарар кўради демакдир. Агар бир тонна суперфосфат буғдойнинг ҳосилдорлигини 15 центнер ошириши ҳисобга олинса, ана шу бир тонна ўғит нобуд қилинишни оқибатида колхоз жами 225 сўм зарар кўради. Қўшалоқ доналаштирилган суперфосфатнинг ҳар тоннаси ҳисобига бу зарар қарийб 500 сўмни ташкил этади.

Хуллас, минерал ўғитларни нам жойда сақлаш хўжаликларга катта зарар келтиради. Уларни зах ерда, чакка ўтадиган биноларда, йўл ёқаларида очиқ ҳавода сақлашга чек қўйиш керак. Хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислари ўғитларни яхши сақлаш имконини берадиган типовой бинолар қуришга эътиборни кучайтиришлари лозим. Бундай омборларни қуриш учун сарфланган маблағнинг ўрнини сифатли ўғитларни ишлатиш эвазига олинадиган қўшимча ҳосил ҳисобига кўриладиган фойда билан бир йилда бемалол қоплаш мумкин.

А. МИТРОФАНОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

ХУШ хабарлар

САНОАТ ТРАНСПОРТ ВА ҚУРИЛИШ

САМАРҚАНД. Булунғур район колхозлараро қурилиш бошқармаси коллективи кўплаб турар-жой ва маданий-маиший бинолар бунёд этмоқда. Райондаги «Правда» колхозида 160 ўқувчига мўлжалланган мактаб, «Москва» колхозида болалар боғчаси, 2 дала шийпони, «Партия XXII съезди» колхозида 2 дала шийпони ва бошқа кўплаб биноларни шу бошқарма қурди. Бунда Ж. Азизов, Қ. Ҳайимов бошлиқ комплекс бригадаларнинг қурувчилари мамуна бўлишди.

А. ИМОМОВ.

АНДИЖОН. Шаҳардаги машинасозлик заводи коллективи қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари учун юзлаб «Т-62», «С-245» маркали дизель-насос ва «ПУ-0,5» маркали универсал юклагичлар тайёрлаб бермоқда. Съезд шарафига ўзаро мусобақада Курепин, Шабалкин ўртоқлар бошқараётган тайёрлов ва асбобсозлик цехларининг ишчилари олдинда боришяпти.

Б. ШЕРМАТОВ.

СУРХОНДАРЁ. «Облколхозстрой» тресте қурувчилари бош пудрат бўйича беш йиллик топшириқни ошириб адо этди. Ердамчи пудратчи ташкилотлар коллективлари ҳам белгиланганидан 2 миллион сўмлик кўп иш бажаришди. Беш йилда 54 минг квадрат метр турар-жой, 22400 ўқувчига мўлжалланган мактаб, 940 ўринли болалар боғчаси бинолари ва бошқа кўплаб маданий-маиший бинолар шу трест бунёдкорлари қўли билан қад кўтарди.

Э. АНГИРОВ,
А. МАТҚОДИРОВ.

Бундай хушхабарларни Чуст районидаги 57- автобазадан С. Нозимов, Поп районидаги 2- кўчма автоколоннадан М. Мавжудов ўртоқлар ҳам йўллашган. КПСС XXIV съезди шарафига муносиб туҳфа тайёрлаётган, беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажараётган коллективлар ва ишлаб чиқариш илғорлари ҳақида сирдарёлик Қ. Сирлиев, Ш. Хўжақулов, П. Исматов, Наманган районидан А. Абдуллаев, Фарғона область, Киров районидан Э. Муқимов, ҳазорасплик О. Рўзиматов, ғузорлик Р. Бекбоев, яккабоғлик Д. Қулдошев, И. Елшин, чирчиқлик Ж. Мамасолиев ўртоқлар ҳам ёзиб юборишган.

«МЕНИНГ РОССИЯМ» КИТОБИДАН

САЙЕР

ТАНИШ ҚАРАҒАЙ

Найзадек тик,
Солдатдек сарвқад
Бир қарағай тўсган йўл бошин.
Танасида чандиғи қат-қат,
Сочи тўзиқ,
Ургандай яшин!
Ялтирайди қўнғир танаси,
Куйинди ҳид таралар боқсам.
Аммо унда
яшаш тантанаси
Қарағайим!
Осмондай поксан!
Йўл бошида турибсан тикка
Меҳмонига интизор мезбон.
Ҳаловат йўқ керзи этикка
Висолингга ошиқдим тез ман!
— Салом, — дедим,
Сен олиб алик
Шоҳ-шабаданг меҳр тўкарлар.
Бола-чақа,
ҳол-аҳвол,
соғлиқ
Сўрашамиз ака-укалар.
Сен қўшнимга ўхшаб кетасан.
Юзи чандиқ,
қўли ногирон.
Кўрган сайин
хўп эслатасан
Ҳаёлимдан кетмас у бир он,
Уруш кўрган ўша амаким
Чурқ этмасди урушдан сира.
Бурқитаркан аччиқ тамакин,
Дерди, мана сенга хотира!...
Қарағайга
ҳар гал қарайман
Амакимга ўхшар шу туриш.
Лаънатлайман,
ёмон қарғайман:
Отинг ўчсин дунёдан уруш!!!
Қадалади нигоҳим сенда,
Садоқатим шу ифодаси:
Ёдга келар олис Тошкентда
Яшаётган дўстим отаси!

ҚИШЛОҚДА ТУН

Маҳлиё боқардим.
Тун оғушида
Ой кулча юмалаб борарди
ёлғиз.
Поёнсиз денгизда сузган
оққушдай
Бир қиз пайдо бўлди.
Ёлбордим:
— Қол, қиз!?
Йўқ,
йўқ,
у қолмади.
тунга сингди у,
Кулоғимда қолди бир сознинг
саси.
Кўксимдан юрагим тушди,
синди у,
Ҳаёлим ўғирлаб кетди чамаси.
Ортидан югурдим,
Ета олмадим,
Аммо изланишдан асло
толмадим.
Учратдим,
Учрашдик,
Этдик дил изҳор,
Энди юрагимда ўша рус қиз
бор!
Йўл юрдик.
Топталди қишнинг қорлари;
Кеча у клубга мени чорлади.
Тун қўйни,
ўша қиз чалар эди соз
Куй оқар,
юракдан отилар овоз.
Балалайка куйлар қўлингда,
гўзал,
Балалайка сўйлар қўлингда,
гўзал,
Куйи бўлиб тошқин, ўйноқи
дарё,
Қалбимга оқади тинмайин гўё!
Узимни топширсам агар
қўлингга
Куй йўлдош бўлурми ҳаёт,
ўлимга..?

...Куйимни эшитмас,
тинсиз куй чалар,
Унга жўр куй айтар ҳар уй,
кўчалар,
Урмонлар тебранар ўйинга
тушиб
Мен эса ўрмондай тўлғаниб,
жўшиб
Қалбимни чал дея у қизга
тутдим,
Узим ҳам унга жўр куй бўлиб
кетдим.
Узимни топширсам қўлингга,
эй қиз,
Инондим:
куй чексиз,
куй чексиз,
чексиз..!

ЁҚАДИ...

Мўридан таралган тутун —
тизимча
Арчага боғланган уйча-
пастида.
Шундай хаёл қилдим ўзимча
Бир ёғоч уй кўриб арча остида.
Утиб кетолмадим.
Кирдим ичкари
Қизалоқ уй ичин этар
саришта.
Юзи ой, сочлари шуъла
сингари
Кўзим олиб қўйди битта
қарашда.
Саломга жилмайди,
ишини қўйиб.
Байрам кўйлагини кийиб чиқди
тез.
Боқиб олдим роса тўйиб-тўйиб,
Саволимга қулоқ тутганида
қиз.
Қиз-ку экан ўзга йигит
қаллиғи,
Энди фақат деразадан боқади.
Аммо рус қизларнинг битта
қилиғи —
Одам келса... Ясаниши ёқади.

Ангрен ГРЭСи коллективи электр энергияси ишлаб чиқариш юбилей йили планини барвақт бажарган эди. Шу кунларда энергетиклар 1971 йил топшириғини муваффақиятли бажариш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Суратда: турбина цехининг смена бошлиғи В. Воробьев ва катта машинист А. Шенкер ўртоқларни кўриб турибсиз.

И. Глауберзон фотоси.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

Одесса қишлоқ хўжалик институтининг ҳисоблаш маркази қошида СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги Бутуниттифоқ кибернетика илмий-тадқиқот институтининг бўлими ташкил этилди. Бўлим мутахассислари бир неча колхоз ва совхозларда ишлаб чиқаришни бошқаришнинг оператив хизмат кўрсатиш системасини жорий этишга киришдилар.

Бундай системаларни ташкил этиш зарурияти қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаш, меҳнат тақсимоти, ихтисослаштиришни йўлга қўйиш талабларидан келиб чиқмоқда. Ҳозир қишлоқда тармоқлараро ва ўзаро алоқалар бир мунча мураккаблашган. Айни вақтда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши турли тупроқ — иқлим шароитлари билан боғлиқлиги туфайли маълум даражада зарарланган. Шу сабабли ҳам ишлаб чиқаришни аниқ, оператив бошқариш учун кўпгина омилларни ҳисобга олиб ўтишга тўғри келади. Бунга эришишда электрон-ҳисоблаш техникаси ёрдам беради.

Ҳозирча мамлакатимизда районлараро ахборот-ҳисоблаш системаси барпо этилмоқда. Кейинчалик ана шундай системалар область, республика миқёсида ҳам ташкил топади. Уларнинг ҳаммаси Москвада қуриладиган қишлоқ хўжалигининг Бош ҳисоблаш марказига уланади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СУДИНИНГ ПЛЕНУМИ

Ўзбекистон ССР Олий судининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди. Пленум қатнашчилари суд ва прокуратура органларининг ишини яхшилаш соҳасидаги вазифалар тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий судининг раиси С. Х. Пўлатхўжаевнинг докладини тингладилар.

Пленумда таъкидлаб ўтилганидек, республикадаги суд органлари давлатнинг манфаатларини ва гражданларнинг ҳуқуқларини муҳофаза қилиш, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш соҳасида ва жиноятга қарши курашда, совет кишиларини социалистик жамиятда яшаш қонунлари ҳамда қоидаларига оғишмай риоя қилиш руҳида тарбиялаш соҳасида кўп иш қилмоқдалар. Суд ишлари асосан тўғри ҳал этилмоқда, айбдор шахсларга нисбатан жазо чораларини қўлланиш практикаси умуман олганда қонун талабларига муносибдир.

Ҳуқуқ-тартибот бузилишининг олдини олиш соҳасидаги ишлар анча кучайтирилди. Жиноят қилинишига ёрдам берадиган ва ишларни қараб чиқиш вақтида аниқланган ҳолатларни бартараф қилиш тўғрисида судлар томонидан чиқарилган хусусий ажримлар сони аввалги йиллардагига нисбатан кўпайди. Судланувчининг иш жойида ёки турар жойида, жамоатчилик жойларида ишни қараб чиқиш учун сайёр процесслар кўпроқ ўтказилмоқда.

Шу билан бирга пленумда қуйидагилар қайд этиб ўтилди: республикадаги суд органларининг фаолияти қўйилаётган талабларга ҳамиша ҳам жавоб бераётир, деб бўлмайди. Айрим ҳолларда дастлабки тергов ва суд тергови давомида жиноятларнинг илдизлари етарли даражада чуқур текшириб кўрилмайди, ҳамма айбланувчилар ҳам жавобгарликка тортилмоқда деб бўлмайди, баъзан жиноятларнинг иккинчи даражали қатнашчиларигина жавобгарликка тортилади. Судлар жиноятларнинг рўй беришига кўмаклашадиган ҳолатларни бартараф қилиш тўғрисида хусусий ажрим чиқарганлари ҳолда, бу ажримларнинг бажарилишини суст контроль қилмоқдалар, суд органларининг талабларини бажаришни таъминламаётган маъмурият ва жамоат ташкилотларининг ходимларига нисбатан таъсирчан чоралар кўрилишига эришмаётирлар.

Баъзи судлар жиноий жазо чораларини белгилашга табақалаштирилган ҳолда ёндошмасликка йўл қўймоқдалар. Оғир жиноятлар қилишда айбдор бўлган шахсларга нисбатан ҳеч қандай асос бўлмагани ҳолда енгил чоралар қўлланиш каби ҳоллар суд практикасида давом этмоқда.

Пленум ўз қарорида республикадаги суд органларидан жиноий иш ва гражданлик ишларини қараб чиқиш сифатини юксак даражага кўтаришни, кўрсатиб ўтилган нуқсонларни бартараф қилишни ва совет қонунларига қаттиқ риоя қилган ҳолда одил судловнинг амалга оширилишини таъминлашни талаб этди.

Пленум жамият учун хатарли бўлган оғир жиноятларга қарши қатъий кураш олиб бориш, ўғирлаш, хўжасизлик ва исрофгарчилик йўли билан давлатга етказилган моддий зарарнинг ҳаммасини айбдор шахслардан батамом ундириб олиш чораларини кўриш зарур эканлигини таъкидлади.

Пленум суд органларининг оператив ва пухта ишлашини ҳамда бу иш маданиятини юксалтиришга эришишни, гражданларнинг хатлари, шикоятлари ҳамда аризаларига эътибор билан қараш тўғрисидаги қонун талабларини оғишмай бажаришга эришишни талаб этди.

Судлар ҳуқуқ-тартибот бузилишининг олдини олиш соҳасида маъмурий органлар ҳамда жамоат ташкилотлари билан доим алоқа боғлаб иш олиб боришлари лозим.

Янгидан тузилган Юстиция министрлиги ва унинг жойлардаги органлари суд фаолиятини яхшилашда муҳим роль ўйнашлари керак. Судлар улар билан ҳамкорликда социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш тадбирларини амалга оширишлари лозим.

Пленум ишида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов, Ўзбекистон ССР прокурори Қ. Р. Рўзметов, Ўзбекистон ССР юстиция министри М. С. Восиқова, республика муассасаларининг масъул ходимлари, олим-юристлар, республикадаги барча халқ судьялари қатнашди. (ЎзТАГ).

ЖУРНАЛХОНЛАР КОНФЕРЕНЦИЯСИ

«Муштум» журнали ўз ўқувчилари билан кенгашмоқда. Яқинда Қашқадарё ва Бухоро областларида муштумхонлар конференциялари бўлиб ўтди. Бу конференцияларда журнал бош редакторининг ўринбосари О. Қўчқорбеков журнал редакциясининг ишлари, янги йил режалари тўғрисида гапириб берди.

Қарши районининг маркази Бешкентдаги конференцияда район пропаганда ва агитация бўлимининг мудири М. Очилов, «Аврора» совхози партия комитетининг секретари Н. Қаршиев, «Коммунизм алангаси» газетасининг масъул секретари Э. Мусаев, район коммунал хўжалиги бўлимининг мудири О. Очилов ўртоқлар журналда босилган материаллар, карикатуралар ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. «Нишон» наслчилик совхозида бўлиб ўтган муштумхонлар конференциясида ҳам қизиқарли мулоҳазалар ўртага ташланди.

Бухоро Давлат педагогика институтининг янги биносида ўтказилган конференцияда журнал ижодкорларига наф келтирадиган кўпгина фикрлар айтилди. Институт ўқитувчиларидан филология фанлари кандидатлари С. Алиев, Т. Ҳамидов ўртоқлар журналда янги-янги рубрикалар очиш, ёшлар тарбияси темасида мунтазам фельетонлар бериб бориш, студентлардан Ҳ. Муродова, М. Жумаева, А. Холов ва бошқалар ҳам журналнинг мазмун-мундарижасини яхшилашга қаратилган дилдаги гапларни айтдилар.

ПЛАН БАЖАРИЛДИ

НАМАНГАН. Тўрақўрғон районидаги «Москва» колхози чорвадорлари ҳам шонли партиямиз XXIV съезди шарафига бошланган мусобақада актив иштирок этиб, катта меҳнат ютуғини қўлга киритдилар. Давлатга 470 центнер ўрнига 473 центнер гўшт сотиб, 1971 йилга белгиланган гўшт планини бажардилар.

Давлатга топширилган ҳар бир бош қорамолнинг тирик вазни 310 килограммга, майда туёқли қўйларнинг ҳар бири 41 килограммга тўғри келади.

Гўшт планининг бажарилишида бўрдоқи боқарлардан Ҳакимжон Фозилов, Ортиқбой Иброҳимов, Пирмат Чиналиев, Боймат Чиналиев, Аслон Қурбонов, Адҳам Султоновларнинг хизмати катта бўлди.

Шуни алоҳида қайд қилиш керакки, ҳозирга қадар планлаштириш органлари томонидан ишчи кучларининг кўп ёки камлиги саноат корхоналари қуришда яхши эътиборга олинмаётир. Юқорида айтилган областларнинг баъзиларида саноат корхоналари қуриш ишлари суст олиб борилмоқда. Масалан, янги саноат корхоналари қуриш учун хом ашё, ёқилғи, меҳнат ресурсларига эга бўлган Хоразм областида 1960 — 1968 йиллар ичида саноатнинг ҳажми ҳаммаси бўлиб 63 процент ўсди, холос. Бу, республиканинг ўртача даражасидан ҳам пастдир.

Текширишлар планлаштириш ишларида камчиликлар борлигини кўрсатмоқда. Саноат ва қурилишга аҳолини жалб қилиш учун уларга маълум малакалар бериш, уларни уй-жой билан таъминлаш, маданий-маиший хизмат кўрсатиш шохобчаларини барпо қилишни планлаштириш талаб қилинади. Нагрузкаларни кўпайтириш учун конкрет шароитларни ҳисобга олган ҳолда хўжалик ва районлараро табақалашнинг бўлиши лозим. Маълумки, кичик нагрузкаларга эга бўлган ана шу областларда ишчи кучлари ошиқча, нормал ёки етишмаётган хўжаликлар мавжуд. Фарғона водийсидаги областларни олиб кўрайлик. Бу областларда хўжаликлараро кичик нагрузкалар 0,6-0,7 гектарга баробар бўлса, катта нагрузкалар 2 гектардан ортиқ. Шуни қайд қилиш керакки, ишчи кучлари етишмаётган областларда шундай район ва хўжаликлар ҳам борки, уларда нагрузкалар жуда кичик бўлиб, ишчи кучларидан фойдаланиш сусайиб бормоқда, бундай хўжаликлар, районлар республиканинг кўпчилик областларида ҳам мавжуд. Масалан, ишчи кучлари етишмаётган Қорақалпоғистон АССРни олайлик. Қорақалпоғистоннинг Тўрткўл, Беруний районларида кичик нагрузкалар мавжуд бўлиб, айни вақтда Кегайли, Чимбой ва бошқа районларда ишчи кучлари етишмаётир. Бинобарин, ҳозирги кунда областлар, районлар, колхоз ва совхозларнинг ишчи кучлари турлича бўлганлигини ҳисобга олиб ундан самарали фойдаланишни ҳам планлаштириш лозим.

Ҳозирги кунда ишчи кучларидан тўла ва рационал фойдаланиш соҳасида Ўзбекистон ишчи кучларидан фойдаланиш давлат комитети ва унинг областлардаги бўлимлари бир қатор тадбирларни амалга оширмоқдалар. Аммо, бу соҳада қилинган ишларга нисбатан келажакда қилиниши лозим бўлган ишлар ҳажми жуда катта. Шундай экан, аҳолиси кўп бўлган хўжаликларда нагрузкаларни қандай усулда кўпайтириш мумкин, деган масалани ҳал қилиш лозим бўлади. Бунинг учун аҳолиси зич районларда янги ерларни ўзлаштиришни интенсив амалга ошириш, область ва ҳатто республикалараро ерларни қайта тақсимлаш масалсини ҳал қилиш лозим. Масалан, Хоразм областига Қорақалпоғистон АССР ерларидан бир қисмини ажратиб бериш мақсадга мувофиқ бўлур эди. Шунинг билан бирга хўжаликларнинг ўз ичидаги айрим тармоқларни тез ривожлантириш, шу районларга яқин жойларда саноат корхоналари барпо қилиш ва ишчи кучларини унга жалб қилиш, аҳоли зич районларда халқ хўжалигининг кадрларга бўлган талабларини ҳисобга олиб техникумлар, билим юртлари, институтлар барпо қилиш мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Республикамизнинг етакчи тармоғи ҳисобланган пахтачиликда меҳнат унумдорлигини ошириш қишлоқ хўжалик соҳасидаги барча муваффақиятларимиз учун асос бўлади. Пахтачиликда меҳнат унумдорлиги биринчидан, колхоз ва совхозлар ўртасида, иккинчидан, областлараро, учинчидан, областлардаги хўжаликлараро маълум фарқларга эга. Ўзбекистон совхозларида меҳнат унумдорлиги даражаси колхозларга нисбатан анча юксакдир. Бунинг сабаби шуки, уларда ишлаб чиқариш нагрузкалари катта, механизация кенг қўлланилиши туфайли ҳар бир гектар пахта майдонига кетган меҳнат харажатлари камдир. Аммо, шуни қайд қилиш керакки, совхозларда колхозларга нисбатан ҳали ҳосилдорлик анча паст. Совхозларда ҳосилдорликни ошириш ва шу асосда меҳнат унумдорлигини кўтаришнинг резерв ва имкониятлари жуда катта.

Пахтачиликда меҳнат унумдорлигини янада ошириш бир қатор факторларга боғлиқ. Республикада пахта ҳосилини оширишнинг резерв ва имкониятлари кам эмас. Бунинг учун алмашлаб экишни ишлаб чиқаришга кенг жорий қилиш лозим. КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми таъкидлаб ўтганидек, пахтачиликда ҳосилдорликни ошириш соҳасида кейинги йилларда тўсиқ бўлаётган вилт касаллигига қарши тадбир чораларини амалга ошириш, ерларнинг ирригация ва мелиоратив ҳолатини яхшилаш, шу билан бир қаторда ҳосилдорликни оширишда областлараро минерал ўғитларни тўғри тақсимлаш мақсадга мувофиқдир.

Ҳозирги вақтда областлараро пахта майдонига сепилган минерал ўғитлар фарқи 70 — 80 процентни ташкил қилади. Бу усулда ўғитларни тақсимлаш кам ҳосилли янги ерларни ўзлаштираётган Сирдарё области, Қорақалпоғистон АССРда илгаридан пахтачилик билан шуғулланиб келаётган областларга нисбатан тенг бўлмаган шароитни вужудга келтирмоқда. Бу жойларда минерал ўғитлар туфайли ҳосилдорликни оширишнинг катта имкониятлари мавжуд. Областлараро минерал ўғитларни тақсимлашда ер шароитини ҳисобга олиб, уларни бир-бирларига яқинлаштириш принципини амалга ошириш зарур. Минерал ўғитларни областлараро тақсимлашда Тупроқшунослик институти томонидан ишлаб чиқилган тавсиялар ҳисобга олиниши лозим. Бу эса республикада пахта етиштиришни яна ҳам кўпайтириш имкониятини беради.

Меҳнат унумдорлигини ошириш ишлаб чиқаришга илғор тажрибани кенг жорий қилишга боғлиқ.

Маълумки, республиканинг бир қатор хўжаликларида чигит кенг қаторлаб экилганда меҳнат харажатлари ягана, суғориш ва чеканка қилиш ишларида 35 — 40 процент камайди. Бу, меҳнат харажатларини камайтириш, мавжуд ишчи кучлари билан кўпроқ ҳажмдаги иш бажариш имкониятларини беради. Кенг қаторлаб экишнинг яна бир муҳим афзаллиги шундаки, у машиналарнинг иш унумини оширади. Тажриба шуни кўрсатдики, кенг қаторлаб экилганда машиналар унуми икки баравар ошади ва ёнилғи харажатлари 57 процентгача камаяди.

Меҳнат унумдорлигини ошириш соҳасида республиканинг айрим совхозлари катта муваффақиятларни қўлга киритдилар. Жумладан, Тошкент областидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» Андижон областидаги «Савай» совхозлари ва бошқа бир қатор хўжаликларнинг меҳнат унумдорлиги даражаси республиканинг ўртача кўрсаткичидан 2-3 баравар ортиқ, бир центнер пахтанинг таннархи эса 30-35 процентга кам бўлди. Бунинг сири шундаки, бу хўжаликларда техникадан унумли фойдаланилган ҳолда фан ютуқлари ва илғор тажрибалар ишлаб чиқаришга кенг жорий қилинмоқда, меҳнат тўғри ташкил қилиниб, ўринсиз харажатларга йўл қўйилмаётир, пахтадан муттасил мўл ҳосил етиштирмоқда. Бу совхозларда узоқ йиллар давомида бир гектар пахта майдонига 50 иш куни сарф қилингани ҳолда ҳар гектар пахта майдонидан 27—30 центнердан ошириб ҳосил етиштирилмоқда. Бир неча йилдан бери ҳосилнинг саксон процентдан ортиғи машиналарда терилмоқда. Меҳнат унумдорлигини ошириш ва пахта таннархини камайтириш соҳасидаги эришилган муваффақиятлар республикамиздаги кўпгина хўжаликлар учун ҳозир тажриба мактаби бўлмоқда. Бу тажрибаларни кенг қўлланиш хўжаликлар олдида турган муҳим вазифалардан биридир.

Қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлигини оширишда энг муҳим масалалардан бири — ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, ариқ-зовурларни тозалаш ишларини кенг кўламда механизациялаш ва бу соҳадаги янги усулларни ишлаб чиқаришга кенг жорий қилишга боғлиқ. Бу айниқса Хоразм, Бухоро, Сирдарё, Фарғона областларига ва Қорақалпоғистон АССРга тааллуқлидир. Чунки, областлардаги экин майдонларининг кўпчилик қисми шўр ер бўлиб, уларнинг захи, шўрини тозалаш учун катта ҳажмдаги зовур қазиш ва тозалаш ишлари олиб борилмоқда. Масалан, Хоразм областида экин майдонларининг юз проценти шўрланган, Бухоро, Сирдарё областларида 80 процент, Фарғона, Қорақалпоғистон Автоном Республикасида 64-65 процентни ташкил қилади. Бу областларда ери кам шўрланган областларга нисбатан зовурларнинг узунлиги ҳар гектар суғориладиган майдонга нисбатан ҳисоблаганда 3-5 марта кўпдир. Шу туфайли, ариқ-зовурларни тозалаш ишида кўп қўл меҳнати сарфланмоқда.

Кейинги йилларда ариқ-зовурларни қазиш ва тозалашда кўп қўл кучи сарфланмоқда. Республикада ариқ-зовурларни тозалаш ишларининг механизациялаш даражаси қирқ процентни ташкил қилади. Бу муҳим масалани тез ҳал қилиш учун қишлоқ хўжалигини янги ва унумли машиналар билан таъминлаш тадбирларини амалга ошириш, унинг самарадорлигига қараб ишлаб чиқаришга жорий қилиш масалаларини ҳал қилиш лозим. Меҳнат унумдорлигини ошириш факторлари кўп бўлиб, унинг имкониятлари жуда каттадир.

Ўйлаймизки, республикамиз қишлоқ хўжалик ходимлари КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, қишлоқ хўжалигининг барча соҳаларида резерв ва имкониятларни ишга соладилар, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кескин кўпайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш соҳасида катта ютуқларни қўлга киритадилар.

К. ЁҚУБОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси сектор бошлиғи, иқтисод фанлари кандидати.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ҒАРБИЙ ГЕРМАНИЯ КОММУНИСТЛАРИНИНГ ТАЛАБИ

БОНН, (ТАСС). Ғарбий Германия коммунистлари Испанияда демократларнинг яна кўплаб қамоққа олинишини кескин суратда қораламоқдалар ва қамоққа олишларга чек қўйишни талаб этмоқдалар.

Немис Коммунистик партияси президиумининг аъзоси Герберт Гаутир бундай деди: Шу хилдаги ҳаракатлар Испаниядаги режим заифлашиб қолганлигини ва бу режим ҳозир тангликни бошдан кечираётганлигини исбот қилади.

Г. Гаутир айтдики, Ғарбий Германия коммунистлари, Германия Федератив Республикасидаги барча демократлар ва антифашистлар Испанияда намойиш қилганлари учун қамоққа олинган ҳамма кишиларни озод қилиш тўғрисидаги, Испания аҳолисининг демократик ҳуқуқларини таъминлаш ҳақидаги талабни кескин суратда қўллаб-қувватламоқдалар.

Халқаро миқёсда норозилик ҳаракатини янада кучайтириш, барча демократик кучларни авж олдириб юборилган террорга қарши курашга сафарбар қилиш — ҳозирги кунлар вазифасидир.

ТИНЧЛИК ТАЯНЧИ

◆◆◆

АҚШДА ИШСИЗЛАР КЎПАЙМОҚДА

«ОЙ» ГАЗЕТАСИНИНГ ХАБАРИ

◆◆◆

КЕСКИН НОРОЗИЛИК

◆◆◆

ДЕҲҚОНЛАРГА ЕР

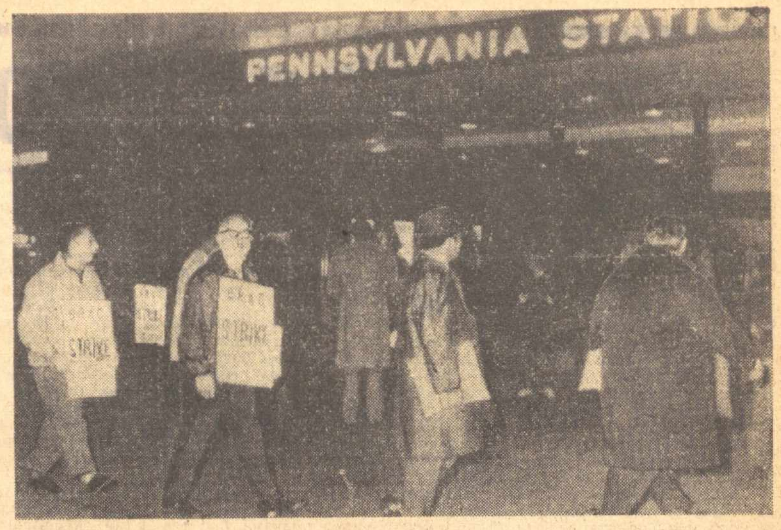

Америка Қўшма Штатларининг темир йўл вокзалларида иш ташловчилар пикет уюштиришди. Уз сафларига 300000 дан кўпроқ кишини бирлаштирувчи темир йўл хизматчилари ва авиалиния ходимлари касаба союзи иш ташлашни бошлаб берди. Суратда: Нью-Йоркнинг Пенсильвания вокзалидаги пикетчилар.

ЮПИ—ТАСС телефотоси.

ИСЁНЧИЛАР ЖАЗОЛАНДИ

ЛА-ПАС, (ТАСС). 1970 йилнинг 4—7 октябрь кунлари ҳарбий тўнтариш қилишга уринишда жуда актив иштирок этган Боливия офицерлари армиядан бўшатиб юборилди ёки мамлакатнинг энг узоқ районларига сургун қилинди. Бу жазо чоралари армия қўмондони генерал Рене Теран томонидан Боливия қуролли кучлари учун чиқарилган ва эълон қилинган буйруқда кўзда тутилган.

ПЕРУДА ЕР ИСЛОҲОТИ

ЛИМА, (ТАСС). Мамлакатнинг шарқи-шимолидаги Лорето ва Сан-Мартин департаментларида бир неча помещикнинг умумий майдони 11 минг гектардан ортиқ ерлари экспроприация қилинди. Хукумат чиқарган декретга мувофиқ бу ерлар ислоҳот ўтказилаётган шу районлардаги деҳқонларга топширилади.

Бу йилги ер ислоҳоти давомида тез суръатлар билан ўтказилади. Келгуси икки йил мобайнида тўрт миллион гектардан ортиқ ер 150 минг деҳқон оилаларига тақсимлаб берилиши расмий равишда эълон қилинди.

АЯНЧЛИ МАЪЛУМОТ

ЛА-ПАС, (ТАСС). Маҳаллий «Ой» газетасининг хабар беришича, ғайри расмий маълумотларга кўра Боливия аҳолиси 4,5 миллион кишидан иборат.

Эркакларнинг умр кўриш ўртача муддати — 45 ёш. Аёлларники эса ўртача 50 ёшдан иборат. Дунёга келган минг чақалоқдан 250 таси бир ёшга тўлар-тўлмас ўлмоқда. Касалхоналарда бир ўринга минг бемор тўғри келади. Бир врач ўртача ҳисобда 6 минг кишига тўғри келади.

ҲАР ТЎҒРИДА

ҚЎЛГА ТУШМАС ЖИНОЯТЧИ

Англиянинг жиноят қидирув полицияси матбуот ва телевидениеда Рональд Биггсга қарши кампанияни янгитдан бошлади. Рональд 1963 йилда почта поездини талашда қатнашганлардан бири. Англия тарихида энг йирик талаш ҳисобланган ана шу ўғрилик натижасида жиноятчилар қўлига 2,5 миллион фунт стерлинг тушган эди. 1965 йилда июлида ўтган ўғрилик қамоқ жазосига ҳукм этилган Рональд Биггс турмада бор-йўғи уч ойгина ўтириб, қочиб кетди. У Австралияга бориб яширинган экан. Бироқ 1969 йили полиция унинг изига тушиб қолди. Биггс яна яширинишга муваффақ бўлди. Матбуот хабарларига қараганда Биггс яна Англияга қайтиб, у ерда яширинган ўлжани олиб кетиш пайида эмиш...

АНЪАНА ҚУРБОНЛАРИ

Қадимий анъаналарга кўра италияликлар янги йил кечасида ўтган йил билан хайрлашиб, эски буюмларни, ичимликлар бўшаган шишаларини, бўлар-бўлмас нарсаларни, ҳатто мебелларни ҳам деразадан ташқарига улоқтирадилар. Бу сафар ҳам шундай бўлди. Совға ирим кечаси янги йил урар-урмас кўчаларга буюмлар ёғила бошлади. Ана шу анъана натижасида Рим ва бошқа шаҳарларда 150 киши қаттиқ ярадор бўлди, бир неча киши касалхонага тушди. Шундан кейин ...

МАЛАЙЗИЯДА ТОШҚИН

Малайзиянинг шарқий соҳилларида юз берган тошқин туфайли 24 мингдан зиёд киши бошқа жойга кўчирилди. Тошқин натижасида 25 киши ҳалок бўлган. (ТАСС).

ТОШКЕНТ РУҲИ

Тошкент декларациясининг 5 йиллигига

Янги йилнинг январь кунлари мамлакатимиз халқлари учунгина эмас, балки жаҳоннинг қатор мамлакатлари учун ҳам улуғ кунлар ҳисобланади. Бундан беш йил муқаддам — 1966 йилнинг 10 январида муҳим сиёсий ҳужжат — Тошкент декларацияси имзоланган эди. Бу декларация Осиёнинг икки йирик давлати Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги низоли муносабатларни тинч йўл билан ҳал этишда муҳим босқич бўлиб хизмат қилди. Бу муҳим миссия Совет ҳукуматининг ташаббуси билан Тошкентда амалга оширилганидан совет кишилари чексиз фахрланадилар.

Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги келишмовчилик энг мураккаб халқаро проблемалар жумласига киради. Бу низонинг келиб чиқиши узоқ ўтмишга бориб тақалади. Ҳиндистон ярим оролидаги низолар икки йирик давлат ўртасидаги ўзаро келишмовчиликдан фойдаланиб, бу ерда ўз таъсирларини оширишга интилаётган мустамлакачилар томонидан атайлаб уюштирилар эди. Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги келишмовчиликнинг асосий сабабларидан бири Кашмир проблемасидир.

Икки мамлакат ўртасида бу масала шундай тус олдики, уни ечиш ҳар икки томондан ҳам ниҳоятда сабр-қаноат билан иш кўришларини талаб қиларди. Бироқ, иккала мамлакатнинг ичида ҳам, уларнинг ташқарисида ҳам бу тангликни ҳал қилишга тўсқинлик қилаётган кучлар иш кўришарди. Бир сўз билан айтганда, империализм билан миллатчилик икки давлат ўртасидаги келишмовчиликнинг олдини олишга қаршилик кўрсатарди.

1949 йилдан 1965 йилгача ҳар иккала мамлакат ўртасидаги чегаралар бузилаётганлиги тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти минглаб хатлар олди. Низонинг ҳарбий тўқнашувга айланиш хавфи кучайиб борарди. Бу эса Вашингтон сиёсатдонлари учун жуда қўл келарди. Америка империализми Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги келишмовчиликдан фойдаланиб, фақат шу мамлакатлардагина эмас, балки уларга қўшни мамлакатларда ҳам ўз таъсирини кенгайтиришга уринарди. АҚШ билан Англия Покистонга ҳарбий ёрдам бериб, уни энг янги қурол ва техника билан таъминлаб турди. Шу мамлакат территориясида янги ҳарбий базалар қурилди, эскилари эса кенгайтирилди.

1965 йилнинг ёзида Ҳиндистон билан Покистон чегарасидан замбараклар гумбирлади. Бу тўқнашувга Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги чегара ўтган жойни турлича талқин қилиш сабаб бўлди. Кейин Кашмир водийсида ҳам ўқ овозлари эшитилди. Совет Иттифоқи икки қўшни давлат ўртасидаги тўқнашувга урушнинг хавфли ўчоғи сифатида қараб, уни дарҳол тўхтатишга интилди. Совет Иттифоқи ҳар икки давлат хукумат бошлиқларини низоли масалаларни қурол кучи билан эмас, балки тинч йўл билан ҳал қилишга чақирди. Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги совет вакиллари ана шу позицияда туриб ҳаракат қилдилар. Шунга қарамай, қуролли тўқнашувлар давом этди. 10 сентябрда Хавфсизлик Кенгаши ҳар икки мамлакатга ўт очишни тўхтатиб ўз қўшинларини 1965 йилнинг августигача бўлган позицияга қайтариб олиб кетишларини таклиф этувчи резолюция қабул қилди. Резолюциянинг ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги талаби амалга ошган бўлса ҳам қўшинлар ўз жойларида қолдилар.

Беҳуда қон тўкилишига хотима бериш билан бирга келгусида юз бериши мумкин бўлган ҳарбий тўқнашувларнинг ҳам олдини олиш учун зарур тадбирлар белгилаш ҳар икки мамлакат манфаатларига мос бўлиб тушарди. Ғарб матбуоти Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги низони тинч йўл билан ҳал қилиш сира ҳам мумкин эмас деб жар солди. Бироқ Совет ҳукуматининг Ҳиндистон ва Покистон ҳукумат бошлиқларига Тошкентда учрашув ўтказиш тўғрисидаги таклифи бу йўлда қўйилган муҳим қадам бўлди. А. Н. Косигиннинг бу давлатлар бошлиқларига йўллаган мактубида икки қўшни мамлакат ўртасидаги низонинг авж олиши фақат мустамлакачилик зулмидан озод бўлган давлатларни бир-бирига қарши қўйишга уринаётган империализм кучларигагина қўл келиши алоҳида таъкидланганди. СССРнинг ҳар икки мамлакатга бўлган холис муносабати ва уларнинг тинч музокаралар олиб бориш йўли билан умумий тил топишга ёрдам бериш тўғрисидаги беғараз истаги Деҳлида ҳам, Равалпиндида ҳам яхши кутиб олинди.

Осиёдаги икки давлат раҳбарларининг учрашуви учун қуёшли Ўзбекистоннинг пойтахти Тошкент танлаб олингани бежиз эмас. Ўз тарихи ва маданиятига кўра барча Шарқ халқларига яқин турган қадимий Тошкент сўнгги йилларда муҳим халқаро марказ аҳамиятини касб этди. Осиё ва Африка ёзувчиларининг анжуманида туғилган Тошкент руҳи шаҳримиз шаънини бутун дунёга таратган эди.

Музокаралар олиб бориш анча мураккаб бўлган бўлса ҳам, у азалий қардош икки халқ бахтига Тошкент декларациясини имзолаш билан якунланди Икки мамлакат ҳукуматлари ҳарбий тўқнашувни тўхтатиш тўғрисида, ўртадаги низоли масалаларни ҳал қилишда ҳарбий усулларни эмас, балки сиёсий усулларни қўллаш тўғрисида келишиб олдилар

Тошкентда амалга оширилган битим катта аҳамиятга эга эди. У тинчлик, тараққиёт, халқлар бахти ишига қўшилган катта ҳисса бўлди. Ҳиндистоннинг «Пэтриот» газетаси Тошкент Декларациясини дўстликка йўл кўрсатувчи «тинчликнинг буюк ҳужжати» деб атади. Жаҳоннинг барча тинчликсевар кучлари ҳукумат бошлиқларининг Тошкент учрашувини бутун инсоният учун муҳим аҳамиятга эга бўлган тарихий воқеа деб қутладилар.

Ҳиндистонда ва Покистонда мавжуд бўлган барча реакцион унсурлар бу тарихий конференциянинг якунларига қутуриб ҳужум қилишди. Бироқ, ҳаёт кам тараққий этган мамлакатларнинг халқлари учун уруш эмас, балки тинч музокаралар уларнинг муваффакиятли тараққиётига кенг имкониятлар очиб беришни кўрсатди. Тошкент конференцияси туфайли Ҳиндистон ва Покистон ҳукуматлари каттагина маблағларни урушга эмас, балки иқтисодий юксалиш, ижтимоий тараққиёт учун сарфлаш имконига эга бўлдилар.

Беш йил ўтди. Ҳиндистон билан Покистон Тошкент Декларациясининг деярли ҳамма пунктларини амалга оширдилар. Ҳиндистон ва Покистон раҳбарлари Ҳиндистон ярим оролида тинчлик ишига қўшилган ҳиссада Совет Иттифоқи ҳукуматининг ролига айниқса юксак баҳо бердилар. «Биз Тошкент руҳини қувватлашимиз керак, — деди Ҳиндистон бош министри Индира Ганди, — биз ички ва халқаро тинчликни таъминлашга интиламиз. Биз «тинчлик иқлими»ни гезда вужудга келтира олмаймиз. Лекин бизнинг вазифамиз шундан иборат бўлиши керак». Ҳиндистон билан Покистон учун чинакам яхши қўшничилик энг муҳим вазифадир. Тошкент Декларацияси пунктларининг муваффақиятли бажарилиши Осиёда, бутун дунёда тинчлик ишига қўшилган катта ҳисса бўлади.

А. ҚОСИМОВ, доцент.

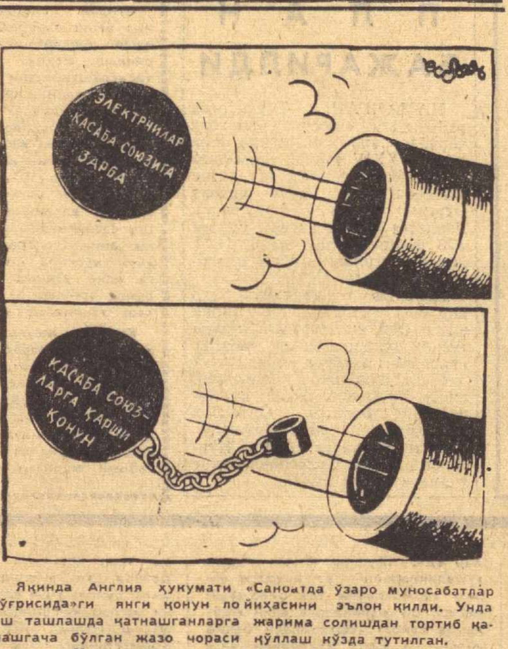

Яқинда Англия ҳукумати «Саноатда ўзаро муносабатлар тўғрисида»ги янги қонун лойиҳасини эълон қилди. Унда иш ташлашда қатнашганларга жарима солишдан тортиб қамашгача бўлган жазо чораси қўллаш кўзда тутилган.

«Морнинг стар» газетасидан олинган расм.

ЯНГИ КОНГОДА ЯНГИ БИЛИМ

БРАЗЗАВИЛЬ, 5 январь. ТАСС мухбири В. РАЙКЕРУС хабар беради:

Мустақилликнинг ўн йили мобайнида Конго Халқ Республикасининг мактабларидаги ўқувчилар сони икки баравардан зиёд кўпайди.

Бугунги кунда мустақил Конго Халқ Республикасининг мактабларига мактаб ёшидаги болаларнинг 95 проценти қатнамоқда. Республика ўз миллий бюджетининг 23 процентини маориф эҳтиёжларига ажратмоқда.

Айни маҳалда миллий таълим системасини янада такомиллаштириш йўллари изланмоқда. Конго меҳнат партияси Марказий Комитетининг ташаббусига биноан яқинда Браззавилда маориф масалаларига бағишланган махсус коллоквиум ўтказилди. «Янги Конгога—янги билим» шиори остида ўтган ушбу коллоквиум қатнашчилари Конго Халқ Республикасида ўқувчиларни «илмий социализм ғоялари руҳида» тарбиялашга, ватанга ва яратувчилик меҳнатига меҳр-муҳаббат уйғотишга даъват этилган чинакам халқ мактаблари яратилишини якдиллик билан ёқлаб чиқдилар.

ЯНГИ ЙИЛДА ЭСКИ ТАШВИШЛАР

АҚШ янги йилга ўзининг эски иллатлари билан кириб келди — маҳаллий кузатувчилар янги йил истиқболларини мўлжаллашга уриниб ёзган ўзларининг жуда кўп шарҳларида мана шундай муштарак хулосага келмоқдалар.

Бу хулоса тасодифий эмас, чунки ҳозирги куннинг мудҳиш реаллиги ҳар қандай тахмин учун аввалгидек асосий негиз бўлиб қолмоқда. Қўшма Штатлар янги йилга ишсизлик кейинги етти йилда кўтарилган энг юқори даража билан кириб келди. Ҳозирги вақтда мамлакатда ишлаб турган жамики аҳолидан 4,6 миллион киши ишсиз. Бироқ ишсизликнинг бундай кўпайиб бораётганлиги қачон камайишини ҳатто энг умидли кишилар ҳам айтиб беролмай қолди. Гэллап институтининг ахборотига қараганда, институт саволига жавоб берган америкаликлар янги йилда ишсизлар сони янада кўпаяди деб ҳисобламоқдалар. Шу билан бирга экономистларнинг айтишларига қараганда, ўзининг иш жойида шу дамгача ишлаб турган Америка меҳнаткашларида ҳам ўзларининг эртаги кунлари учун социал ишонч унчалик юксак даражада эмас. АП агентлигининг иқтисодий обзорчиси айтишига қараганда, нархларнинг ўсиб бораётганлигидан тобора орқада қолаётган иш ҳақини ошириш учун ва меҳнат шароитини яхшилаш учун забастовка курашига янги йилда Америка касаба союзларининг аъзоларидан камида уч миллионга яқин киши қўшилади.

Америка меҳнат федерацияси — ишлаб чиқариш касаба союзлари конгресси деб аталган касаба союз бирлашмасининг экономика масалалари билан шуғулланувчи бош эксперти Н. Голдфингер айтдики, бултур касаба союзлари забастовка кураши давомида иш ҳақини бир мунча оширишга эришган эдилар. Аммо шу йил давомида «қимматчилик тўхтовсиз ошиб бораётганлиги» улар эришган натижани чиппакка чиқарди. Алоқа ходимлари касаба союзи вакилининг АП агентлиги мухбирига айтган гаплари бу сўзларнинг ҳақ эканлигини исботлади. Касаба союз вакили айтдики, ишчилар 1968 йилда катта-катта забастовкалар қилиб иш ҳақини оширишга эришган эдилар, аммо иш ҳақига илова қилинган бу қўшимча 1971 йилда «инфляция натижасида ўзининг харид қобилиятини йўқотди». Ҳатто ҳукуматнинг расмий маълумотларига қараганда ҳам кўпчилик категориядаги меҳнаткашларнинг янги йил билан эски йил ўртасидаги реал харид қобилияти 1969 йилдаги даражадан икки процент паст. Бунинг сабаби ҳам инфляциянинг ўзи, чунки меҳнаткашлар қаттиқ забастовка кураши натижасида иш ҳақини бироз оширишга эришадилар-у, аммо инфляция иш ҳақининг мана шу оширилган қисмини «еб қўймоқда».

Лекин жуда катта ҳарбий харажатлар ва давом этаётган Вьетнам уруши асосий сабаб бўлиб кучайиб бораётган инфляцияга қарши «курашиш» баҳонаси билан президент Никсон янги йилнинг январь ойи бошланиши биланоқ ўзининг биринчи кейинги ўн икки ой ичида эса— ўнинчи — тақиқловчи қарорини қабул қилди. Бу қарор билан президент давлат муассасаларида ишлаб кам ҳақ олаётган 800 мингдан кўпроқ ишчиларнинг маошини бироз ошириш тўғрисида конгресснинг қонун лойиҳасини рад этди.

Шу сабабли янги йилда маҳаллий кузатувчиларнинг биринчи шарҳларида умидворлик аломатларининг йўқлиги тасодифий эмас. «Вашингтон пост» газетасининг шарҳчиси К. Филипснинг ёзишига қараганда, Никсоннинг мамлакат проблемаларини ҳал қилиш қобилиятига ишончсизлик тобора кучаймоқда. Президентнинг халқнинг иқтисодий аҳволини яхшилайман деган «нияти»га «ишчилар ва фермерлар»гина эмас, шу билан бирга «ўз партиясининг аъзолари бўлган губернаторлар, сенаторлар, конгрессменлар, ҳатто Оқ уйнинг кўпгина кенгашчилари ҳам» шубҳа билан қарамоқдалар. (ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ БЎЙИЧА ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОНТОРАСИ

11 ЯНВАРДАН БОШЛАБ

«У ЁЛҒИЗ ЭМАСДИ»

ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМИНИ ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ЭКРАНЛАРГА ЧИҚАРАДИ

«ЎЗБЕКФИЛЬМ» киностудияси маҳсулоти.
Сценария муаллифлари — Ц. ЛУКОВСКИЙ, З. СОБИТОВ.
Постановкачи режиссёр — Зоҳид СОБИТОВ.
Бош ролларда: Ш. ЭРГАШЕВ, Р. АЛЛАБЕРТ, М. ПОГОРЖЕЛЬСКИЙ, В. СТРЖЕЛЬЧИКлар қатнашадилар.
ФИЛЬМ ВОҚЕАСИ ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ ОХИРЛАРИДА СОДИР БЎЛАДИ.
СОВЕТ САМОЛЁТИ УРИБ ТУШИРИЛАДИ, УЧУВЧИ АКБАР ИБРОҲИМОВ ДУШМАН ҚЎЛИДАГИ ШАҲАРГА ТУШИБ ҚОЛАДИ ВА У ТАСОДИФАН ДЕНГИЗ ОФИЦЕРИ ФОРМАСИГА ҲАМДА ҲУЖЖАТЛАРГА ЭГА БЎЛАДИ.
ДУШМАН ОРҚАСИДА У ФЕРДИНАНДО ХИМЕНЕС НОМИ БИЛАН ҲАРАКАТ ҚИЛАДИ.
Фильм премьераси Санъат саройида ўтказилади.
Олдиндан билет сотиш кассаси очиқ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.55 — Тошкент, 11.00 — Кинофильм, 12.05 — Телеспектакль, 12.45 — Мультфильм, 13.00 — Москва. 13.05 — Янгиликлар, 13.15 — «Капитан Тенкеш» (7, 8, 9-сериялари). 18.25 — Тошкент, 18.30— «АХБОРОТ», 18.40— «Совет Иттифоқи элчиси» (бадиий фильм). Ўзбек тилида: 20.10— «АХБОРОТ», 20.25 — Совет Ўзбекистони композиторлари. Рашид ҲАМРОЕВ, 21.25—Съезддан съездгача, 21.55 — «Маҳтумқули» (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Тошкент. Ўзбек тилида: 18.00 — «Адабий викторина» 18.40 — Марғилонлик қурувчилар ҳиммати, 19.00 — Телефильм 20.00 — Москва.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 6/I да Оққуш кўли (кундузи), Ойжамол (кечқурун), 7/I да Борис Годунов (кундузи), Боғчасарой фонтани (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 6/I да Алишер Навоий (кундузи), Олтин девор (кечқурун), 7/I да Мирзо Улуғбек (кундуз ва кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 6/I да Ажаб савдолар (кундузи), Навоий Астрободда (кечқурун), 7/I да Қалам қошлигим (кундузи), Катта концерт (кечқурун), 8/I да Менинг жаннатим (кундуз ва кечқурун).

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА — «Муз устида арча» (ҳар куни уч марта: эрталаб соат 11, кундуз 2 ва 5 да томошалар кўрсатилади).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— «Циркда арча» (ҳар куни уч марта томоша кўрсатилади).

КИНО

Бегуноҳлар — САНЪАТ САРОЙИ, «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Мен, Франциск Скорина — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Том Сойернинг саргузаштлари, Ҳинду Жоннинг ўлими (2 серия) — «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 1, 5 ва кеч 6 да).

Давроннинг саргузаштлари — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11 да).

Сангам (3 серия) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 1 ярим ва кеч 7 да).

Муваффақият гарови — «ЧАЙКА» (кундуз соат 4 ва кеч 8 да).

Тоғ қироли ва бошқалар — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 да).

Остонадан ҳатлаб — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Қувноқ сеҳргар — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10 да).

ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАР ДИҚҚАТИГА!

Тошкент шаҳар ижроия комитети маиший хизмат кўрсатиш бошқармасининг «ШАРҚ» КОМБИНАТИ 1 ЯНВАРДА

ТУГАТИЛДИ

Шикоятлар январь ойи давомида қабул қилинади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679. 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро 3—31—42. Қарши — 38—42, Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 23—27. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44. ГУЛИСТОН — 22—09.

№ А. — 4. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Р—02111